

*Kul yara açar,
Allah kapatır...*

YANIK BUĞDAYLAR

ROMAN

AHMED
GÜNBAŞI
YILDIZ

YANIK BUĞDAYLAR
Ahmed Günbay Yıldız

Romantik

TİMAŞ YAYINLARI | 2
Roman Dizisi | 2

YAYIN YÖNETMENİ
İhsan Sönmez

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

62. BASKI
Aralık 2019, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-975-7544-11-1

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Altın Kitaplar Yayınevi Matbaası
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad. No:32
Mahmutbey - Bağcılar/ İstanbul
Telefon: (0212) 446 38 88
Matbaa Sertifika No: 44011

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

1

Büyük Zelzele

Yeryüzü elek gibi elenirken kararan gökler dünyaya göz-yaşları gönderiyordu.

Sema, simsiyah bulutlardan yas elbisesini giymiş o direksiz çatı, çökecekmiş gibi çatırdıyordu.

Yıkılan enkazlardan ateşler yükselirken yarılan topraklar, acı çığlıklara mezarlar kazıyordu.

İnsanoğlunu ana şefkati ile yıkayan ırmak, o geçtiği yerlere hayat veren mavi su, şimdi kan ve çamurla karışmış, irin akıyordu. Kurşun gibi hışırtısı, öfke dolu gürültüsü, hırçın hırçın başını taşlara vuruşu, gökleri delen, “İmdat” seslerine galebe çalıyordu.

Her sallantı, binaları yerle yeksan ederken ağaçlar inleyerek secdeye kapanıp toprağı öpüyordu.

Gazap tablosunun seyircileri dehşet doluydu. Ayrı ayrı gönüllere mimar olan düşünceler, artık aynı potada eriyordu.

İnsanı kendine köle yapan nefis, dünyevi arzulara demirden perdeler çekiyordu.

Darda kalan bütün insan mânâya susamıştı.

Beşerin gücünü aşan çırpınışlar tek kurtarıcıyı arıyordu.

Sergilenen manzara bunun en canlı misaliydi.

Yaratıcısını unutan kitle, maddeye tapan varlık, ilâhi kanuniyete isyan eden insanoğlu... Şimdi en içten yakarışlarla en büyük olana, gönülden teslimiyet gösteriyordu. İnsanoğlu acze düşmüştü. Titreyen eller, tozlara dumanlara ve korkuya, çare için göz çukurlarına kapak oldu.

Artık cehennem bir muhal olamazdı. Kaynayan dünya kazanı cehennemın en bariz örneğini veriyordu.

Her canlı varlığını beden çukurlarında yitirirken diller, “Allah Allah,” diye dönmeye başladı.

İnsanoğlu en dar günlerinde ellerini Mevlâsına açardı ya, işte öyle.

Koskoca kasaba bir anda yerle yeksan olmuş, insan gücünden vücut bulan manzara, yerini korkunç harabelere terk etmişti. Sadece yerleşme bölgesinin dışında bulunan bir bina, boşlukta kalan numunelik eşyadan farksızdı.

Can kaybının fazla oluşu o gün kasabada pazar kuruluşundan ileri geliyordu. Köylüler, kentliler pazarcılık yapanlar, katırcılar ve alışveriş için gelenler.

Sanki halk uzaktan yakından kara gün için buraya toplanmıştı.

Canlı cansız, bütün mahlûkat siyaha boyanmış, beyaz denilen renk bir anda son bulmuştu.

Hanlara ve kapılara bağlanan hayvanlar can acısıyla iplerini koparmışlar, meydanlıkta koşuyor, bağırıyor, acı acı meleşerek önlerine geleni çiğneyip kurtuluş arıyorlardı.

Ortalıktan tozlar ve dumanlar perde perde çekilirken insanoglu az da olsa, etrafını seçebiliyordu. Sağ kalanlar yaralıların, enkazlar altında ses verenlerin imdatlarına koştı.

Bazılarının elleri, ayakları bağlanmışcasına hareketsiz kalmasına rağmen, çoktan kasıtlı bir bekleyişe başlamıştı.

Dehşetle gözleri yumduran sahne sükuta varınca, insanlar yeniden ölümsüzlüğünü hatırlamıştı. Madde yeniden zayıf imanlı gönüllerde biraz öncesini gerçeklerin ötesine itmeye güç kazanmıştı.

Duygular ve vicdanlar anında az önceki hallerine intikal etmişti.

Çokları kurtarabileceği kazazedeye eski bir kinini hatırlayarak, “İmdat” seslerine arkalarını döndü. Çoğu enkaz altında yanmakta olan canlara aldırış bile etmeden, iş yerlerini talana başlamıştı.

Yeşildere köyünden gelen Katırcı Çivi Salih’le Mavişlerden Çil Rasim zorlu soygun yapırlarken Sinan çok canlar kurtardı.

Zaman zaman arkadaşlarının suratına iğrenerek tükürdü Sinan.

“Salih, Rasim, siz Allaktan korkmaz, kuldan utanmaz mısınız? Bırakın dünya malını, can kurtarın caaaan,” diye bağırarak gökleri yırttı.

Sinan son olarak kazânın en zengin kuyumcusunu kurtarıırken Salih’le Rasim, altınları heybelerine doldurmakla meşguldü. Sinan, kuyumcunun kollarından çekip zorla dışarı çıkartabildi. Gözleri iyiden iyiye dönmüştü. Yüzünden oluk oluk terler boşalırken nefesi göğüs kefesini zorlamaya başladı.

Yerlere eğilip iri bir odun parçasına sarıldı. Herkesin kendi sesini zor duyduğu bu mahşer gününde, acı acı bağırmaya başlamıştı.

“Bırakın onları, bırakın diyorum!”

Rasim’le Salih kuyumcunun işini bitirmiş, bir başka soygun yerine koşuyorlardı. Ancak Sinan’ın elindeki sopa ikinci soyguna fırsat vermedi. Salih’le Rasim’i çoktan yere sermişti bile. Sinan onlarla da fazla oyalanmadı. Hemen önündeki enkazdan ses geliyordu:

“İmdat! Hiç kimse yok mu? Allah rızası için kurtarın! Allah rızası için.”

Sinan, elindeki sopayı lanetleyerek yere fırlatıp enkaza koştu. Elleri, ayakları yana yana bir delikanlıyı açığa çıkardı. Sinan artık tükenmişti. Daha fazla tahammül göstermeden aklını kaybetti. Bundan böyle “Deli Sinan” diye çağırılacaktı. Deli Sinan.

Kazâda, çetin bir mücadele verilirken merkez köylerde can kaybı olmamıştı. Yeşildere köyünde de zelzeleden on dakika önce Abdülkadir’in bir oğlu oldu.

Yerlerin sarsıntısı geçtikten sonra, diller, bir başka türlü dönmeye başlamıştı.

“Abdülkadir’in uğursuz bir oğlu oldu.”

“Uğursuz...”

Kimse o dünyadan habersiz yavru için “uğursuz” diye söylenmekten hicab etmiyordu.

Abdülkadir, kulağına gelen fısıltılara aldırış bile etmemişti. Kapılarının önüne muntazam bir çadır yaptı ve çocuklarını içine soktu.

Şimdilik işi bitmişti. Hatice kadını ve yeni doğan oğlunu yatağa yatırıp büyük oğlu Murat'la yatağın ucuna oturdu. Elini cebine sokup sigara paketini ve çakmağını çıkardı. Murat babasını seyrederken baba, derin hülyalara gömülmüştü. Daldı, daldı, daldı.

Bu dalış Hatice kadının hassas sesi ile son buldu:

“Abdülkadir, seni çok yordum.”

Abdülkadir uzun bir bakıştan sonra konuştu:

“Yorulmak mı? Konuştuğun şeye bak. Allah Ümmeti Muhammed'le bizleri de korusun. Yorgunluk dediğinden ne çıkar.”

Murat, babasının dizleri dibine gömülmüş gibi otururken, tehlike anında kabuğuna çekilen ihtiyar bir kaplumbağayı andırıyordu. Son sarsıntıyı da gerilerde bıraktılar.

Abdülkadir, ellerini açıp dua etti. Murat ve Hatice kadın, “Amin,” diye mırıldandılar.

Korkulu anlar yaşatan zaman, bir iki gün içinde yerini küçük sarsıntılara bırakarak gitti. Elbette bu gidiş insanların son endişesi olamazdı.

Hatıralar çeşitli şekillerde anlatılırken her yüzde bir matem izi, her gözde yaşlı bakışlar kaldı. Lâkin zaman denilen mefhum yine zamanla, en büyük kederlerin ve hatta en büyük sevinçlerin ciddiyetini azaltıp en kısa vakitlerde acı tatlı her şeyin üzerine mazi denilen çizgisini çekerdi. İşte bu da tıpkı öyle oldu.

Zelzele çok fakirleri zenginleştirdi, çok zenginleri fakirleştirdi. Çok ocakları dumansız, çok çocukları babasız ve anasız bıraktı. Çok gençleri nişanlısız, çok gelinleri dul koyup gitti. Bu içler acısı facianın arkasından, dillerde sadece ağıtlar kaldı.

Viran kalmış şu beldenin dağları
Komada geliyor kalan saçları
şikâyetim kimden kime ne diyem

Kazada kalmadı dikili bir taş
Köyleri sormayın döker kanlı yaş
Memleket geçirdi zorlu bir savaş
şikâyet kimden kime ne diyem

Diller böyle acı acı dönerken olay beyinlerin şeridine
“Büyük Zelzele” olarak yazıldı. Ondan önce ya da sonra
doğan çocukların adları “Büyük Hareketten” sonra yahut
önce, diye hesaplanmaya başlandı.

Abdülkadir’in yeni doğan oğlunun yaşı da öyle. “Büyük
hareketten hemen önce” diye konuşuldu.

Topraklar üzerine bembeyaz çarşaflarını çekerken ağaçlar
da kardan elbiselerini giyinmişti. Artık evlerin damları,
çekemeyecekleri yüklerin altında eziliyordu.

Her hane, damların üzerindeki karları küreklerle kü-
redüler. Her kapının önünde kardan tepeler vardı. Öte
yandan da hayvanları suya indirebilmek için çeşmeye gi-
decek yolların açılışı yoğunluk kazandı, lâkin kar yine de
şiddetinden hiç bir şey kaybetmeden yağdı.

Koyunların, güçlükle açılan kar yolundan suya gidişle-
ri, ağılların önüne kurulan ağaç oluklardan yem yiyişleri
görmeye değerdi. Hele yüzü buz tutmuş, üzerleri lapa lapa
karlarla örtülü derelerin sihirli çağlayışları başka bir âlemde.

Kışın aynı şiddetle devam etmesi, evlerdeki mevcut odu-
nu tüketmişti. Yolların karlarla kaplı oluşundan ormana gi-
dilemedi. Az da olsa bu sene orman kıyımına ara verilmişti.

Erkekler köy odalarında, kadınlar evlerde imece ile vakit geçiriyordu. Ne zaman iki kişi karşılaşa selâmdan sonra:

“Bu yıl kış zorlu oldu ağa!”

“Zorlu oldu ya...” denirdi.

Dünyada hiç bir şey baki değildi. Karlar da zamanla, pırıl pırıl ışınlarıyla gözleri kamaştıran taptaze bahar güneşlerinin ardından, dereleri yataklarına dar getirten azgın bir selle birlikte göçüp gitti. O zorlu kışın ardından menekşeler, lâleler, sümbüller filizlendi.

Yeşildere deyip de geçmemek lâzım. Allahın, lütfunu esirgmeden yarattığı bu topraklar, gözlerden kıskanılacak güzelliklere sahiptir.

Yerleşme bölgesinin güney kesimine iki bin metre mesafede, rengârenk ormanlık göze çarpar. Daha çok çam ve gürgen ağaçlarının teşekkül ettiği ormanlıkta, yaban eriği, yaban kirazı, ahlat ve armut ağaçlarına rastlamak mümkündür.

Köyün diğer kesimlerinde meşelikler, su kenarlarında kızıl ağaçlar, söğüt ve kavak ağaçları sıralıdır. Yol boyları kızamık ve gülburnu ağaçları ile kırmızıya boyanır.

Ormanlık araziden çıkan Yeşildere suyu köyü ikiye bölerek geçer. Köy ismini bu dereden alır.

Sultanderesi ve Tilkideresi'nin arasında kalan yerleşme bölgesi, yemyeşil bir arazi ile gözlere tabiatın en canlı manzarasını sunar. Sultanderesi ve Tilkideresi, köyün üç kilometre kadar uzağında, aynı paralelde üç çağlayan meydana getirerek yollarına devam ederler. Tabii her çağlayanın dibinde bir su değirmenine rastlamadan geçmek mümkün olamaz.

Tatlı bir güneşin tesirinden toprak hevenk hevenk terliyordu.

Hacı İsmail ve Pir Dede karşılıklı oturdukları taşların üzerinde güneşle toprağın muhabbetini kıskanırçasına seyre dalmışlardı.

Toprağın buhar buhar kokusu ve derelerin bahar bes-tesi ile çağlayışı gönüllere ferahlık şerbeti sunuyordu. Son günlerde nemini kaybetmemiş toprağın üzerinde çıplak bir ayağın izleri dikkati çekti. Yine değnekten atının üzerindeydi. Gömleğinin kolu yarıya kadar sökülük, koştukça havada mendil gibi sallanıyordu. Hayata küskün bir zavallı. Saçları tel tel dağınık bir adamdı. Uzun boylu oluşu kadar heybetli, çıplak ayakları bileklerine kadar çamurlanmıştı. Bu adam daha ömrünün kırkıncı yılında bir zelzele kazazedesi idi. Dillerin deli diye döndüğü bir zavallı. Pir Dede ile Hacı İsmail'i birlikte görünce hızını kesti, bir an suçlu suçlu durakladı. Gözlerinden derin bir mahcubiyet boşalıyor gibiydi. Karşılarında durup çivilenmiş gibi bekledi... Gözleri uzatmalı bir ıstırabın pırıltılarını sağıyordu.

Hacı İsmail ile Pir Dede, Deli Sinan'ı üzgün görünce yanlarına çağırdılar.

Hergün bindiği değnekten atının üzerinde etrafa neşe saçan Deli Sinan, bugün başka bir âlemi yaşıyordu. İçinden iplik iplik sökülmeye başlayan derdi, göz pınarlarından akıt-maya başlamıştı. Bir yandan Hacı İsmail ile Pir Dede'nin yüzüne baktı, öte yandan öksüz bir çocuk gibi boynunu büküp ağladı.

Pir Dede ve Hacı İsmail, birbirlerinden ayrılmayan bir bütün gibiydi. Her ikisi de sözleri civar köylere dahi geçebilen, elli-ellibeş yaşlarında, beldenin en hatırı sayılır iki

adamıydı. Yeşildere köyünde ve yörede her türlü haksızlığın ve her çeşit davanın ilk mahkemesi olmuşlardı.

Islak bakışların sükûtunu ilk önce Pir Dede bozdu:

“Hayrola Sinan, neden böyle mahcup durursun? Ağlıyorsun da. Yoksa kötülük eden mi oldu?”

Hacı İsmail yerinden doğrulup Sinan’ın yanına geldi. Dağınık saçlarını elleri ile düzeltirken Sinan himayeye muhtaç bir çocuk hareketiyle yeniden doluktu.

“Haydi söyle be Sinan,” denildikçe dudaklarını gevdi:

“Sus be Sinan, sen çocuk musun? Öyle her şeye çocuklar ağlar.”

Pir Dede sorusunu tekrarladı:

“Haydi bakalım söyle şunu, bak bizi de üzdün işte.”

Çamur lekeli kolunu gözlerine mendil yapıp yaşlarını sildi, hırısından bakışları alev alevdi:

“Onlar pis hırsızlar, değil mi Pir Dede? Onların ikisi de pis hırsız!” diye hıçkırınca, Pir Dede ve Hacı İsmail şaşırmişti.

Pir Dede merakla bir soru tazeledi:

“Sinan, o pis hırsız dediklerin kim?”

“Hareket hırsızları Pir Dede. Yanan adamlara aldırış etmeden kasaları talân etti onlar, kasaları. Ben de, ben de hep yüzlerine tükürdüm.”

Eski heyecanı az da olsa geçmişe benziyordu. Olduğu yerde garip garip durdu. Bu duruş acı bir manzara arzetmekteydi. Masum kıpırdanışla, suçlu çocuklar gibi konuştu:

“Ama çok can kurtardım Pir Dede. Vallaha kurtardım. Onlar pis hırsızlar değil mi Pir Dede? Pis hırsız onlar.”

Hacı İsmail, Pir Dede'ye bakıp tatsız tatsız gülümsedi.

“Yine zelzeleyi hatırladı zavallı.”

Pir Dede:

“Yiğit adamdı doğrusu. Kolay mı sanırsın Hacı İsmail? Karısı çocuğunu alıp kocaya gitti. Bu zavallı onun bunun avucuna bakar oldu. O günden bugüne ezberledi artık. Kolay kolay unutamaz.”

İkisi de ona acıdılar.

Deli Sinan iç dünyasına dalıp mırıldandı:

“Onları da yakmalı. Hem de diri diri ateşe atıp acımadan yakmalı, acımadan.”

Pir Dede bu sözlere dikkat kesilmişti. Daha yeni yeni Sinan'ın eskiyi hatırlamış olmadığına kanaat getiriyordu. Sinan'ın dikkatini kendine çekmek için bir soru yöneltti:

“Söyle bakalım Koca Sinan, o yakılacak hırsızlar kim?”

Sinan önce baygın baygın baktı. Sonra hayret edercesine söylendi:

“Kim ha? Demek siz bilmiyorsunuz.” Gökleri yırtarcasına acı acı bir kahkaha savurdu. “Şey,” dedi kekeledi. Sonra biraz rahatlar gibi oldu ve ilave etti:

“Doğru, nereden bileceksiniz. Yanlarında değildiniz ya,” dedi. Dudak büktü ve yeniden garip bir havaya bürünüp sustu.

İçinde bulunduğu merak Pir Dede'yi biraz daha ciddi-
leştiriyordu.

“Sinan,” diye seslendi. “Kim olduklarını söylememek için yemin mi ettin? O zelzele zenginleri de kim. Söyle bakalım.”

“Ye, yemin memin filan etmedim vallaha Pir Dede. İstersen söylerim tabii.”

“İstiyorum canım. Söylesene.”

“Çivi Salih’le Çil Rasim’i diyom işte.”

Hacı İsmail ve Pir Dede birbirlerine bakışıp dudak bük-tüler. Sonra da Pir Dede ilâve etti:

“Ne olmuş onlara?”

“Ne mi olmuş? Siz hiç bir şey bilmiyorsunuz işte. Hâlâ güneşin alınına, taşın üzerine oturup durun. Çivi Salih’in günlerdir yaptırmaya uğraştığı bina ne oldu biliyor musunuz?”

“Yoo...”

“Bakkal açtı, bakkal. Hemi de kocaman bir bakkal.”

“İyi ya herkes ihtiyacı olanı alır, ne var bunda?”

“Ya Çil Rasim, o ne açtı biliyonuz mu?”

“Yoo... Nerden bilelim?”

“Orta obada yaptırdığı yapı var ya?”

“Var...”

Sinan’ın gözleri yeniden ışıldadı. Çarçabuk değnek atına bindi. Haykırışları göklerde yankılaşıırken bir fırtına gibi esip koşmaya başladı:

“Kahvehane açtı kahvehane. Onlar hareket zenginleri harekeeeet.”

Pir Dede damaklarını birbirine kenetlercesine sıkıştırdı. Hacı İsmail, elindeki ucu demirli bastonunu üç defa yere vurdu.

Köy halkı açılan bakkalı hoşnutlukla kabullenirken köyün ileri gelenleri kahveyi protesto etti.

Çil Rasim bunun kolayını da çabucak bulunca, kimsenin diyeceği kalmamıştı.

“Burası sadece çay satılan köy odası olacak ağalar. Size iyilik denilen şey yaramaz mı? Üçyüz elli evli Yeşildere’de bir çayevi olursa kötü mü olur?”

Birkaç cümlenin yerinde sıralanışı her şeyi halletmeye kâfi gelmişti, ancak, sonuç başlangıçtaki sözlerin tam tersine hizmet etti. Birkaç gün sonra iskambil kağıdı, derken tavla, alışkanlık haline getirildi.

Oyunlar, önce zaman geçirmek için, sonra birer kilo üzümüne, birer kilo lokumuna sonra rakısına oynanmaya başladı.

Kumara dönüş fazla gecikmemişti.

Gençlik bundan hoşlandı. Köyün ileri gelenleri söz dinlemez hale geldi.

“Ayıptır,” dediler. “Günahtır,” dediler. Dediler ama yasak edilen her şey kanların kaynadığı ve etrafın toz pembe görüldüğü çağlarda özlem olurdu. Her yasağın, sonunda beyinleri yıkayan zehirli bir ilaç ve ruhu kemiren bir kurt olabileceğini nereden bileceklerdi. Hiç çekinmeden en çok sevip saydıkları insanları bu yasaklara tercih etmekten hicab etmediler. Bunların daha da acısı, gençlere “Yapmayın,” diyenler bu işi yapar olunca ortalık süt liman oldu.

Halk iyice uyuşmuştu. Şuursuzluğu kadar basit bir miskinliğe teslimiyet göstermişti. Böylece güç işler, erkeklerin üzerinden sıyrılıp kadınların omuzlarına yüklendi. Erkekler o miskinhanenin değişmez bekçileri ve kumarbazları olurken, kadınlar çile dolu bir nöbeti gözyaşları ile devraldılar.

Burkulan dillerde bedduaların her türlü dündü. Gözü yaşlı kadınlar sırtlarında çocuklarla tarlaya giderlerken köye kötü tohum ekenleri bildi. Bildi de onları hep nefretle anar oldu.

“Bakkal iyi iyi emme. Üstelik her aradığın şey de var. Var ya... Çok pahalı çok. Şeherdekilere bile pahalı. Güç mü yeter ona gardaş?”

“Peşin olursa az pahası var. Veresi mi alacaksın? Yirmi beşlikler elliyeye. Ellilikler bi gaymaya. Nasıl adalettir. Nasıl satarlar, nasıl da yerler, bilinmez.”

“Korkmayın alın, alın diyo. Ekinleri kaldır. Çivi Salih’in evine götür, yine de borcunu karşılamaz. Vallaha karşılamaz Pir Dede.”

“İyi kötü çerçi vardı. Onu da kapattılar. Bir okka şeker için kasabaya gidilmez ya. Söylesene Pir Dede, eskiden böyle şeylere fırsat vermezsiniz. Şimdi taştan ses çıkar da sizden çıkmaz oldu.”

Pir Dede’nin gözlerinden iri iri yaşlar düştü. Mıstık’ın suratına acı bir tebessümle baktı.

Mıstık aynı zamanda köyün bekçisiydi. Ailesi doğum üzerine öldüğünde, adını Garip koyduğu bir oğlu ile birlikte yalnız kalmıştı. O yörede Mıstık’ın üzerine ney çalan yoktu. Herkes onu Neyci Mıstık diye bilir öyle de tanırды.

Pir Dede derinden bir “of” çekti. Bu “of” ki içinden ciğerlerini söküp acı bir burkuluşla ağzına getirmişti.

“Doğru,” dedi. “Evvelden biz bakardık böyle şeylere. Biz bakardık, ama şimdi bilek kuvveti ile söz dinletmek bizden geçti Mıstık, geçti. Akıl dersene, ona kimsenin ihtiyacı kalmadı. Eskiden böyle miydi? Bak iki kişi üçyüz elli

haneli köyü bozdu. Şimdi ikiyüz kişi olsa zor değişir, zor.”
Derin bir nefesle, güçlkle konuştu:

“Çok kötü yerimizden vurdular Mıstık. Tehlikeyi zamanında göremedik. Şimdi dövün dövünebildiğin kadar, neye yarar... Duman bacayı saralı çok olmuş, çok.”

Yeşildereli kadınlar huzursuz, Yeşildereli kadınlar yorgun, Yeşildereli kadınlar erkeklerine küskün, Yeşildereli kadınlar suskun.

Yeşildereli kadınlar yarınlarından kuşkululu, Yeşildere yarınların bilinmeyen çilelerine gebe, her gözde keder izi, her yüz kara bir burs. Ekilen acı tohumlar mahsul verdi. İyi âdetler unutuldukça kötü örnekler pazar buldu. Herkes yenilik denilen adetlere ayak uydurdu; her kafa akıntıya kürek çekti. Olan oldu, unutilan unutildu ve Yeşildere'nin üzerinden böylece iki koca yıl geçti.

Buğdaylar kızgın güneşin altında yanıp kavrulurken, erkekler kahvehane kumar başında.

İki yıldır Yeşildere köyünde verim yok. Buğdaylar en çok bire iki, bire üç vermeye başladı. Halk, Eğilmezler'in bakkala gırtlığa kadar borçlu. Artık Eğilmezler köyde, yörede en kuvvetli. Ne demişlerse oldu. Ekinler bire üç verdi, Eğilmezler bire üç aldı.

Borçlar ödenmez, karınlar doymaz olunca sılanın yolları gurbete köprü oldu. Geçim sıkıntısı omuzlarına çökünce, ayrılık bestesi gençlerin boğazlarında kör kör düğümler atmaya başladı. Boğazlarına ham armut gibi tıkanan sözlerle, geride kalanlara veda ettiler.

Yeşildere, Yeşildere olalı böyle bir değişiklik söz konusu edilmez.

Zaman, eski hatır sahipleri ile Eğilmezler'in yerlerini de-
ğiştirdi. Orman Eğilmezler'in korusu, orman Eğilmezler'in
ticaret yeri oldu.

Sürüler düzüp hizmetkârlar tuttular. Zenginleştikçe
zenginleşti, zalimleştikçe de zalimleştiler.

Baskıları halkı kısa zamanda usandırdı. Usandırdı da ne
yapıldı? Bir yiğit çıkıp yüzlerine karşı bir söz mü diyebilirdi?
Eğilmezler'den bir laf edilse, duyanlar kulak tıkadı. İçlerin-
den birisi çıkıp, "Nedir bu?" dese lâf hazırdı:

"İte dalaşmaktansa çalıyı dolaşmak daha iyi."

Sinirlerin gergin bulunduğu toplumlarda, mertlik denen
nesne iflasa mecbur kalırdı. İçten içe kaynaşmalar çoğalırdı,
vesvese artardı. Yeşildere'de de aynen öyle oldu. Sadece
fertler kendilerini müdafaasız bilenışe, içten kıızışmaya ter-
kettiler.

Büyük zelzelenin üçüncü seneye intikalinde, Yeşildere'de
amansız bir kış daha başlamıştı. Kazaya giden yollar ka-
pandı, köyün her tarafla tamamen denilecek kadar irtibatı
kesildi. Halk, evlerinde uzun bir bekleyişe başlamıştı. Kim-
senin ambarında erzak, lambasında yakacak gaz kalmamıştı.

Lambalarda yakacak kalmadı, ama Çil Salih geçmiş se-
nelerin tecrübesini bu yıl çok iyi değerlendirdi.

Daha kış gelmeden stok ettiği gazın litresini üç kat faz-
lasına satmaya başladı. Evet köyde gaz sıkıntısı başladı ve
bizim hikâye yumağının ucu beraberinde sökülmeye başladı.

Kara bulutlar...

Masmavi gökyüzü, yeryüzüne çarşaf seren sütbeyazı kar-
lara nisbetle kapkara bulutlardan kışlık elbisesini giyinmişti.

Kapı önlerinde köpeklerin uluyuşları, sanki bu sıkıntılı havayı biraz daha karartıyor ve insan ruhuna bir bıkkınlık, bir huzursuzluk sindiriyordu.

Halkın evlerden evlere geçebilmek için açtığı izler, tabak tabak dondu. Süt beyazı kar tabakaları, karanlıkta yol tayinini az da olsa kolaylaştırabiliyordu.

Ayşe Bacı elinde bir gaz şişesi ile bakkala geliyordu. Çivi Salih dükkanı kapatma hazırlıkları yaparken yetişti. Dükkanın önünde bir an duraklayıp açık kapısından çekimser hareketle içeri baktı. Halasının oğlu Uzun Bekir'i orada görünce dünyalar onun olmuştu. Hemen arkasından da çıplak ayağı ile karların üzerine basa basa Deli Sinan gelmişti. Vakit geçirmeden içeri girdi. Uzun Bekir, Ayşe Bacı'yı görünce elindeki sigarayı son defa çekip ayağının altına attı. İzmaritin üzerine basarak ezdi. Dalgın dalgın Ayşe'nin elindeki şişeye baktı:

“Hayrola dayım kızı, geç vakitte buralarda işin ne?”

Ayşe mahçup bir kıpırdanışla başını önüne eğdi. Soğuktan üşümüşlüğü titreyişi ile cevap verdi:

“Evde gaz yok, halam oğlu. Çocuklar karanlıkta uyumaz oldular.”

Uzun Bekir hemen Ayşe'nin elindeki şişeyi alıp Çivi Salih'e uzattı:

“Salih Emmi, şu şişeye gaz doldur.”

Salih bir an kararsız durakladıktan sonra isteksiz bir hareketle şişeye uzandı:

“Kapatayım diyordum, ama ver bakalım.”

Gaz tenekesinin başına geçip şişeyi ağzına kadar doldurduktan sonra Ayşe'ye uzattı.

“Al bakalım, tam kilo.”

“Sağol Salih Emmi, parasını da al.”

Çivi Salih Ayşe'nin avucuna bıraktığı bozuk paralara surat asıp yeniden saydı:

“Bu para az be kızım. Sen yarım kilo gaz parası vermişsin.”

Ayşe arkasına dönüp şaşkın şaşkın baktı.

“Daha yedi gün önce de aynı paraya almıştım.”

Bu sözler Çivi Salih'e hakaret sayılırdı. Hırısından dişlerini sıkıp keskin keskin baktı.

“Beri baksana sen! Dul kadın başına beni yalancı mı edeceksin?”

Ayşe pişman olmuştu. Korkudan sinirleri boşanıp zangır zangır titredi.

“Bağırma Salih Emmi, ben sana yalancı demedim ki.”

Elindeki şişeyi ürkek bir kıpırdanışla geriye uzatırken dükkanın içi hazin bir sesle doldu:

“Al bari, yarısını geri boşalt. Başka param yok, olsa hepsini alırdım.”

Uzun Bekir öfke doluydu. Ayşe'nin Çivi Salih'e uzattığı şişeyi geri itti. Deli Sinan da pineklediği yerde iki damla gözyaşı akıttı. Dişlerini acı acı sıkıp Çivi Salih'e baktı. İki el parmaklarını birbirine kenetleyip kırarçasına sıkıştırdı. Uzun Bekir derin bir nefes alıp vermekle öfkesini yenmeye çalıştı. Elini cebine sokup para aradı ve Çivi Salih'e uzattı:

“Al şu paranı Salih Emmi. Beş paralık gaz için laf ettin.”

Salih kaşlarını çatıp suratını astı. Önüne uzatılan parayı alıp kasaya atarken öfkesi geçmemişti. Uzun Bekir'e mânâlı mânâlı baktı:

“Alışveriş bu, bedava verecek değildim ya. Gücü yeten alır yakar, yetmeyen de karanlıkta oturur.”

Uzun Bekir içini çekti. Dayısının kızına baktı:

“Sen git, dayım kızı, geç oldu bekleme.”

Ayşe pişman adımlarını dışarıya sürüklerken, Deli Sinan Ayşe'nin arkasından boynunu bükerek baktı. Beklenmedik anda taşıtı:

“Katırcı Salih, Hareket zengini, pis hırsız, pis hırsız!” diye ortalığı yırtarcasına haykırdı.

Çivi Salih dişlerini sıkarken avurtları birbirine geçiyordu:

“Git lan zırdeli! Dar vakit, bir de seninle mi uğraşalım?”

Sinan Silah'in suratına iğrenerek baktıktan sonra bir top tükürük fırlattı. Sonra da yıldırım gibi akarak dükkanı terkedip kaçtı.

Salih eliyle yüzündeki tükürüğü silerken öfkesini Uzun Bekir'den aldı:

“Ne dinelip durursun len, çık da kapatalım!”

“Satın almaya niyetli değilim Salih Emmi, çıkarız elbet.”

“Ne o, çok mu kızdın Uzun Bekir?”

“Kızısam bile ne değiştirir Salih Emmi? Şu gazı daha düne kadar yarı fiyatına satardın, fakir fukaraya bu kadar zulüm iyiye varmaz. Biraz da elini vicdanına koy, Allah yaptıklarımızı görüp biliyor. Hem kat kat fazlasına satıp hem de olmayacak şeyler söyleyerek kalp kırar oldun. Geçen gün de Abdülkadir kızmış. Eğer böyle giderse sanırım sonuç iyi olmaz.”

Uzun Bekir'in sözleri Çivi Salih'i incitti. Rengi kızıştı, öfkesi başından düğümlendi.

“Aklınca beni tehdit mi edersin Uzun Bekir? Bu köyde Eğilmezler'in lafının üzerine laf edecek yiğit de mi vardı? Len tam altı tane çakal beslerim. Kafamı attırırsan Allah yarattı demem, köpek gibi boğdururum seni, anlıyor musun, köpek gibi!”

Uzun Bekir'in gururu zedelendi:

“Bana bak Katırcı Salih. Keskin sirke küpüne zarar verir. Senin altı köpeğine karşı analar aslanlar doğurdu. Sen gene de o köpeklere iyi yal ver.”

Bakkalın kapısını hırsla çekip öfkeli adımlarla dükkandan ayrıldı. Yol tükenmez olmuştu. Cebinden sigarasını çıkartıp yaktı. Abdülkadirlerin kapısının önünden geçerken, pencereden süzülen zayıf ışıklara bakıp durakladı. Kapıya yaklaşım sıkı sıkı, üç defa vurdu.

Kapıyı Abdülkadir açmıştı. Bekir'i görünce sevindi.

“Gel bakalım Bekir, içeri gir.”

Adımını hazırlamadan evvel sigarasını dudaklarına götürüp derin derin çekti ve kararsız bir tavırla sordu:

“İçeri müsait mi?”

“Buyur gardaş müsait.”

“Yatmadınız ya?”

“Yok be gardaş.”

İkisi de alev alev yanan ocağın başına oturdular. Abdülkadir'in küçük oğlu Mehmed daha ikibuçuk yaşına girmişti. Hemence koştı babasının kucağına oturdu. Abdülkadir'le Bekir konuştuğu, baygın baygın dinledi. Bekir peş peşe sigara yaktı. Abdülkadir dayanamayıp sordu:

“Senin bir sıkıntın mı var?”

Bekir hırsından dudaklarını geve geve mırıldandı:

“Çok, çok eski bir sıkıntı bu Abdülkadir, çok eski.” Abdülkadirin kucağında oturan Mehmed’e bakıp ilâve etti:

“Tam Mehmed’in doğduğu günden başlar. Onunla yaşıt bir sıkıntı bu.”

“Mehmed’le mi yaşıt? Hiç bir şey anlamadım. Yoksa Mehmed’e sen de mi uğursuz dersin?”

Mehmed kendi ismi söylendikçe tebessüm edip yüzlerine baktı. Uzun Bekir devam etti:

“Yok be gardaş, o nasıl söz. Eğilmezler’den bahsederim.”

“Pahalılık mı?”

“Pahalılık...”

“Hepsi bu kadar mı?”

Bekir’in içi ezildi. Daha fazlasına tahammül edemiyordu:

“Kapatsak rahatlarım. Başka şeyler konuşsak daha iyi,” dedi.

Abdülkadir de rıza gösterdi:

“İyi ya,” dedi. “Dediğin gibi olsun, kapatalım.”

“İçim.”

“Anlıyorum Bekir.”

İkisi de böylece sustu. Yüzleri keder çizgileri ile karma-karışık. Sükut bozulmayınca Bekir kalktı.

Çivi Salih öfkesini yenememişti. Adımını içeri atar atmaz çocuklarını başına topladı. Kinle dişlerini sıktı. Uzun Bekir’den bahsetti. Hepsi suratlarını ekşiterek dinlediler.

Uzun Bekir büyük oğlu Budak Hasan'ın en yakın arkadaşı sayılırdı. Babası anlattıkça barut fıçısı gibi dolup taştı. Budak Hasan'ın küçüğü olan Kerim, daha fazla sabredememişti.

“O iti bir güzel dövmele,” dedi.

Deli Şakir Kerim'den yana düşündü:

“Hemen, hemen şimdi gidip evinden çıkaralım. Çıkaralım da eşşek sudan gelinceye kadar dövelim.”

Budak Hasan konuşmadı. Hep onun ağzından çıkacak bir çift söz beklendi. Keçi Selim mânâlı konuştu:

“Söylesene Hasan Ağa, arkadaşına kıyamaz mısın?”

Hasan Keçi Selim'e sert sert baktı, alt dudağını dişlerinin arasına terkedip gevdi. Nedense bir türlü sükût bozulmuyordu. Sarı Osman'la Çot Rıza daha küçüktü. Hep konuşulanları dinlediler.

Çivi Salih, uzatmalı bir düşüncenin ardından çocukların fikirlerine karşı koydu:

“Yok yok. Acele işe şeytan karışır. Burnunuz kanasın istemem. Her iş geç olmalı, ama izi kalmadan halledilebilmeli. Anlıyor musunuz? İzi kalmadan.”

Budak Hasan'ın gözleri hep babasını gözetledi. Son duyduğu sözle beraber kafasını önüne eğdi. Baba dahil hiç kimse Budak Hasan'ın ne düşündüğünü bilmiyordu. O hep geç karar verirdi, sonunda da onun dediği yapılırdı.